

...thình-linh g p Trêng Trêng b c xu ng, tôi b ng kh ng ng i. S ng-s ng tr c tôi qu th t là hình-nh vĩ-đ i c a m t ng i-hùng m c-áo-giáp đ i-mũ-s t, th c-t mà hoang-đ ng nh trong huy n-tho i th i x a.

Trêng Trêng Ngô Quang Trêng

T -L nh Quân-Đoàn I & Quân-Khu I Ngô Quang Trêng đ c h u h t m i ng i khâm-ph c. Ông đã dành nhi u tâm-trí, công-s c, và thì-gi vào các cu c hành-quân h n là vào công vi c văn-phòng. Ông th ng-xuyên m c chi n-ph c, đ i mũ s t, mang áo giáp, bay đ n t n t ng đ n+ch t kh p Quân-Khu, đ quan-sát, nghiên-c u tình-hình t i ch , và ki m-tra tác-phong k -lu t c a các c p quân-nhân. B n-thân ông ít thích truy-hoan, nên c m sĩ-quan thu c quy n đ n khiêu-vũ c các nhà hàng ca+vũ+nh c, khi n các T nh-Trêng và Th -Trêng c m luôn c các phòng trà ca-nh c t -ch c khiêu-vũ cho b t-c gi i khách hàng nào.

Đó là tóm-t t nh ng nét chính v t ng Trêng đ c nhi u ng i nh n th y ho c đ n mi ng v i nhau.

Riêng đ i v i tôi, ông còn là Đ i-Bi u Chính-Ph , t c Th -Hi n, c a Vùng I, nh t là sau khi Tòa Đ i-Bi u Chính-Ph đã b gi i-tán, ch c-v Ph -Tá Hành-Chánh cho T -L nh Quân-Khu cũng b bãi-b luôn. T -L nh Quân-Đoàn/Quân-Khu c -nhi m các Ti u-Khu-Trêng và Đ c-Khu-Trêng kiêm-nhi m T nh-Trêng và Th -Trêng. T -L nh Quân-Đoàn/Quân-Khu tr c-ti p đ i u-khi n T -L nh C nh-L c Vùng s -t i, đ ng-th i cũng là Ch -T ch H i-Đ ng Bình-Đ nh & Phát-Tri n c m đ u công-tác chuyên-môn c a đa-s các B quan-tr ng thu c Chính-Quy n Trung-êng th c-hi n trong lãnh-th Quân-Khu mình. Tóm l i, Trung-Tiêng Ngô Quang Trêng là Chính-Quy n t i Mi n Trung.

Tôi trích sao riêng g i cho ông bi t đ i u-kho n trong S c-L nh c a Th -T ng quy-đ nh vi c tôi, Giám-Đ c Ngành Đ c-Bi t c p Vùng, tr c-ti p báo-cáo tình-hình lên T -L nh Quân-Khu, liên-quan đ n an-ninh và chính-tr n i-b , thu c th m-quy n c a Đ i-Bi u Chính-Ph , là ch c-v mà ông kiêm-nhi m hi n-nhiên. Sau đó, tôi chính-th c t ng-trình lên ông nh ng v n-đ n i-chính c a Qu c-Gia.

Trung-Tâm ng Ngô Quang Trâm ng

Tôi có trách-nhiệm trỏ c-tiếp báo-cáo tình-hình lên TÉnh Quân-Khu, song tôi ít gặp Trung-Tâm ng Ngô Quang Trâm ng của Quân-Khu I, nếu so-sánh với các Trung-Tâm ng Vĩnh Lộc, Lộc Lan, Ngô Du, Nguyễn Văn Toàn, như tôi còn coi Ngành Cảnh-Sát ĐÉc-BÉt của Quân-Khu II. Trung-Tâm ng Trâm ng dùng phần lớn thì-giờ của ông đi tham-sát bên ngoài, ít văn-phòng.

Tuy thế, trong tâm-tâm ng tôi cảm thấy gặp và gặp-gỡ Tâm ng Trâm ng thâm-xuyên. Viên trung-tâm ng này, như Sài-Gòn cũng như Vùng II tôi nghe nhiều người ca-tâm ng, quả là một nhân-vật lý-tâm ng của xã-hội đương-thời. ĐÉa-vÉ của người quân-nhân đã được nâng lên hàng đầu trong bản giới, Quân Công Cán Chính, mà người quân-nhân này đã ở trên đỉnh cao của cấp-bậc của chính-vÉ (“Tâm ng Vùng” là “Lãnh Chúa” rồi). Nào là được đề-bÉt lên chính-vÉ cao hơn Trung-Tâm ng như ông thoái-thác, tình-nguyên này là trở-nghi vùng đÉa-đÉu đầy gian-nguy này của Quê HÉng; nào là ông tận-tÉy đến hết tâm-trí, công-sÉc và thì-giờ vào công-cuÉc chung Cảnh ngay ở trên tiền, hiếm khi hÉng-lÉc ở thành; nào là ông được TÉ-ChÉc Liên-Phòng Đông-Nam-Á (SEATO= South East Asia Treaty Organization) mời qua Thái-Lan hàng tháng thuyết-trình về nÉ-lÉc và kinh-nghiÉm chiến-trÉng Việt-Nam; nào là ông không có tham-vÉng chính-trÉ nên được TÉng-ThÉng Nguyễn Văn ThiÉu tin yêu, an-tâm rằng ông sẽ không bao giờ ly-khai Trung-Tâm ng như của Trung-Tâm ng Nguyễn Chánh Thi ngày xưa...

Một hôm, trong lúc chờ-đợi tiếp-trung tài-liÉu để đem đi họp tại văn-phòng ĐÉi-Tá Hoàng Minh Đáng, Tham-MÉu-Trâm ng Quân-Đoàn I và Quân-Khu I, một sĩ-quan cao-cÉp đã ngÉu-nhiên đề-cÉp với tôi về Trung-Tâm ng Trâm ng: nào là ông đã nghiêm-phÉt một viên trung-tâm ng TÉ-LÉnh Sĩ-Đoàn vì liên-đÉi của trách-nhiÉm trong một đơn-vÉ thuÉc quyÉn của dân-nhân; nào là ông đã trở-ngÉ-trÉ một đÉi-tÉ trÉng cÉ-quan vì tham-nhÉng đÉi với ngân-sách Phát-TriÉn Nông-Thôn; nào là ông dùng trÉc-thÉng bay khắp Quân-Khu đích-thÉn kiểm-soÉt tình-hình mọi mặt, mọi nơi, kể cả giám-sÉt tác-phÉng kiểm-luÉt của quân-nhân được đÉng cũng như tất cả các đơn vị xa xôi, vào hàng ngày giờ bÉt-ngÉ như t; nào là ông chỉ-mÉc chiến-phÉc với áo giáp, mũ sắt, sÉn-sÉng tác-chÉn bất-cÉ lúc nào... DÉ-luÉn cũng đến là ông đã tận-gÉt tại một BÉ-Trâm ng hÉnh-tiÉn tại phi-trÉng...

Vô-sÉ việc làm đến-hÉnh của Tâm ng Trâm ng đã được kể lại với tôi bằng lời-iÉ và thái-đÉng y thÉn-phÉc, gây trong tôi một xúc-đÉng mạnh và một ấn-tÉng sâu, đến nỗi sau đó, lúc tôi leo lên ghế của thang đến đến văn-phòng của Tâm ng Trâm ng và ĐÉi-Tá Đáng, thỉnh-lÉng gặp Tâm ng Trâm ng bất-cÉ xuÉng, tôi bằng khÉng ngÉng. Song-sÉng trÉng tôi quÉ thÉt là hình-nÉh vĩ-đÉi của một người-iÉng mÉc-áo-giÉp đÉi-mÉu-sÉt, thÉc-tÉ mà hoang-đÉng như trong

huy n-tho i th i x a. Ông h i tôi đ n làm gì, tôi ngh n-ngào không nói nên l i, khi n Đ i-Tá Lê Quang Nh n, Chánh S I An-Ninh Quân-Đ i, cùng đi v i tôi, ph i tr i l i thay.

Th là tôi đã có m t lãnh-t ch ng C ng kh -tín cho toàn Vùng Chi n-Thu t sôi-s c này.

V n Đ Quân-Nhân Vô-K -Lu t

Khi ng i lính i trong quân-s ho c quân-c thì quân-phong quân-k có th đ c xem là vi c riêng trong gia-đình Quân-L c; nh ng m t khi ng i lính đã đi ra ngoài thì m i ngôn-ng c -ch dù nh -nh t cũng ít nhi u i nh-h ng đ n m i quan-h gi a Quân và Dân.

So v i t ng-s quân-nhân t i-ngũ thì t -l cá-nhân vô-k -lu t ch là m t con s nh ; nh ng nh ng vi c làm sai-qu y c a s ít này đã gây b t-bình và ác-c m không ít trong dân-nhân đ i v i binh-gi i nói chung, t o thành m t v n-đ trong lĩnh-v c chính-tr n i-b c a ch -đ Vi t-Nam C ng-Hòa.

Khi nào có m t ng i nào vi-ph m lu t-pháp ho c lu t-l hi n-hành mà m c quân-ph c rõ-ràng ho c t -x ng là quân-nhân, thì C nh-Sát ch c n báo cho Quân-C nh đ n ch p-lý mà thôi. Th là C nh-Sát, i đây, là C nh-Sát S c-Ph c, không theo dõi, th ng-kê, phân-lo i, so-sánh tăng/gi m, tìm hi u nguyên-nhân, v.v...; v l i, dù có mu n cũng không làm đ c, vì không bi t rõ tính-danh, s quân-t ch, c p-b c, đ n-v , n i-dung s ph m-pháp, cách gi i-quy t, và k t-qu th nào.

Nh ng đó l i là m t v n-đ n i-chính. Nó thu c ph m-vi nghiên-c u c a Ngành Đ c-C nh (C nh-Sát Đ c-Bi t); nó x y ra trong vùng sinh-ho t c a ng i dân, là vùng mà tôi đã đ -ngh và B T -L nh Quân-Khu s -quan đã đ ng-y giao cho Ngành Đ c-C nh ch u trách-nhi m v an-ninh chung; và nó cũng là m t m c-tiêu ho t-đ ng h ng ngày c a chính trung-tâm ng Ngô Quang Trâm ng. Ph i b o-toàn hình- nh t t đ p c a ng i chi n-sĩ đang hy-sinh x ng máu trên chi n-tr ng; ph i duy-trì m i tình kh ng-khít cá+n c quân dân; ph i xóa s ch m i tì-v t, không đ cho k thù khai-thác v đũa c n m chê-bai hàng-ngũ Qu c-Gia chúng ta.

L n đ u tiên là vào cu i năm 1973, tôi nêu đ -tài này lên trong m t bu i h p đ c-bi t c a nhóm ng i t m gi i là y-Ban Ph i-H p Tình-Báo Quân-Khu I, mà Trung-Tâm ng Ngô Quang

Trêng giao cho Đĩ-Tá Hoàng Mnh Đáng, Tham Mũ Trêng, đĩ-di, chĩ-tĩ a các buĩ hĩ p hĩ ng tu. Tôi lĩ y quĩ c-lĩ sĩ lĩ là con đĩ ng bĩ huyĩ t-mĩ ch nĩ liĩ n tĩ thĩ -đĩ Sài-Gòn ra các Tnh Miĩ n Trung và miĩ t ngoài, đĩ n tĩ Sa-Huĩ nh cĩ c-Nam cĩ a Tnh Quĩ ng-Ngĩ ra đĩ n Đĩ Hĩ-i-Vĩn cĩ c-Bĩ c cĩ a Tnh Quĩ ng-Nam, trong đó có Thĩ -Xĩ Đĩ-Nĩ ng, đĩ làm bĩ i-cĩ nh đĩ n-hĩnh. Trên con đĩ ng này, không nhĩ ng chĩ có sĩ đĩ lĩ i cĩ a mĩ i tĩ ng-lĩ p và thành-phĩ n dân-nhĩn, các loĩ i ngoĩ i-kĩ u, mà còn có sĩ hiĩ n-diĩ n thĩ ng-xuyĩn và tĩ p-trung hoĩ t-đĩ ng cĩ a mĩ i cĩ -quan và đĩ n-vĩ thi-hĩnh luĩ t-phĩp và duy-trĩ an-nĩnh trĩ t-tĩ chung. Vào thĩ i-đĩ m đó, trung-bĩnh hai thĩng là có mĩ t vĩ quân-nhĩn dùng súng bĩ n bĩ a vào xe đĩ chĩ đĩ y hĩnh-khĩch đĩng chĩ y trên quĩ c-lĩ sĩ lĩ, gĩy thĩ ng-tĩch cho mĩ t vĩ thĩ ng-dĩn.

Trong phòng làm viĩ c cĩ a Đĩ-Tá Đĩng có mĩ t bĩ -phĩ n giĩ ng nhĩ chi-nhĩnh cĩ a hĩ -thĩ ng nĩ i-đĩm mà tôi đĩn là máy chĩnh nĩ m trong phòng làm viĩ c cĩ a Trung-Tĩ ng Trêng. Có lĩ ông đĩ mĩ máy mà nghe y-Bĩn chúng tôi thĩ o-luĩ n nhĩ ng gĩ. Lĩ n hĩ p kĩ sau, Đĩ-Tá Đĩng khĩo-lĩo nhĩ c chúng tôi đĩ ng đĩ -cĩ p nhĩ u nhĩ ng vĩ n-đĩ nĩ i-bĩ, yĩ nĩi vĩ cĩ Ngĩĩ i Bĩ n Đĩ ng-Mĩnh (viĩn-chĩ c CIA cĩ -vĩ n cĩ a Đĩ c-Cĩ nh) và thĩng đĩ ch-vĩn cùng nghe.

Tĩi còn nhĩ ngày xĩ a, khi tĩi còn làm giĩm-đĩ c chĩ ng-trĩnh phĩt-thĩnh “Tĩ ng Nĩi Quĩn Đĩ i” tĩ i Đĩ -Nhĩ Quĩn-Khu, tĩi phĩ i đĩ -trĩnh bĩ n thĩ o bài xĩ-luĩ n cĩ a tĩi vĩ t hĩ ng ngày lĩn cho Thiũ u-Tĩ ng (sau này là Trung-Tĩ ng) Lê Vĩn Nĩghĩm, Tĩ -Lĩ nh Quĩn-Khu, duyĩ t trĩ c, đĩ đĩ c đĩ c trên Đĩ vào chĩ u cùng ngày và đĩ c đĩng trên bĩo “Tĩ Tĩ c” phĩ -bĩ n khĩ p Quĩn-Khu vào sĩng hĩm sau. Có mĩ t lĩ n, bài xĩ-luĩ n cĩ a tĩi nhĩ c-nhĩ tĩi-xĩ quĩn-xĩ tuĩn giĩ luĩ t-lĩ lĩ u-thĩng khi lĩi xe trên đĩ ng thành-phĩ. Tĩi quĩn-nĩ m rĩ ng: khi mĩ t ngĩĩ i lĩnh, dù là hĩ ng chĩt (bĩnh nhĩ), đĩ ng gĩc mĩ t cĩ ng đĩ n, anh ta có quyĩ n chĩ n đĩ ng mĩ t ông Bĩ -Trĩ ng; khi mĩ t nhĩn-vĩn Quĩn-Thuĩ (dĩ là hĩ -đĩ ng) soĩt hĩng mĩ t phi-trĩ ng, anh ta có quyĩ n lĩ c xĩch mĩ t viĩn đĩ i-tĩ ng; vĩ y thĩ, khi mĩ t đĩ i-diĩ n Cĩ nh-Sĩt (dĩ là sĩ -cĩ p) kĩ m-soĩt xe cĩ, tĩi sao anh ta lĩ i không có quyĩ n chĩ đĩ n đĩng luĩ t đĩ đĩ ng cho các quĩn-xĩ? Tĩ ng Nĩghĩm phĩ vào bĩn lĩ bĩ n thĩ o cĩ a tĩi hai chĩ “con cú”. Phòng Nĩm chúng tĩi đĩn yĩ ông cho rĩ ng bài xĩ-luĩ n yĩ cĩ phĩ n cay-cũ hoĩ c xĩi-mĩi nhĩ “cũ vĩ” (?), nĩn đĩ xĩ p bĩ. Phĩ n đĩng cĩ p trên không muĩ n nghe ngĩĩ i khĩc nĩi đĩ n khuyĩ t-đĩ m cĩ a cĩ p đĩ i thuĩ c phĩ n trĩch-nhĩ m cĩ a mĩnh.

Tuy nĩhĩn, viĩ c cĩ a tĩi thĩ tĩi vĩ n phĩ i làm. Ngoĩi Tĩ -Lĩ nh Quĩn-Khu ra, tĩi còn bĩo-cĩo lĩn Tĩ -Lĩ nh Đĩ c-Cĩ nh Trung-Tĩ ng, là Chuĩ n-Tĩ ng Huĩ nh Thĩ i Tĩy. Nĩi đĩy chuyĩ n lĩn Tĩ -Lĩ nh Cĩ nh-Lĩ c Quĩ c-Gĩa kĩm Đĩ c-y-Trĩ ng Tĩnh-Bĩo Trung-Tĩ ng, là Thiũ u-Tĩ ng Nguyĩ n Khĩ c Bĩnh, đĩ trĩnh tĩ p lĩn Tĩ ng-Thĩ ng. Nhĩ thĩ thĩ Trung-Tĩ ng vĩ n bĩ t đĩ n vĩ n-đĩ đó nhĩ thĩ ng.

Sau đó, tĩi không trĩnh-bĩy sĩ -viĩ c nĩi trên trong các buĩ i hĩ p nhĩ thĩ nĩ a. Tĩi làm

công-văn báo-cáo hng tháng lên T -L nh Quân-Khu.

So-sánh thì th y, vào cu i năm 1973, trung-bình hai tháng m i có m t v , gây th ng-tích cho m t vài th ng-dân; nh ng đ n m y tháng đ u năm 1975, li n tr c ngày th t-th Quân-Khu đ a-đ u này, t ng-s th ng-kê m i tháng đã lên đ n c ch c v , gây c t -th ng cho nhi u hành-khách, trong đó có m t s là quân-nhân, và có l n cho c m t tu-sĩ c a Đ o Ky-Tô.

Vi c Ki m-Soát các C u-Can & C u-Cán Vi t-C ng

Phong-trào ph n-đ i Chi n-Tranh Vi t-Nam o Hoa-K và m t s n c khác đã m đ ng cho Hi p Đ nh Paris 1973. H u-qu tr m-tr ng và c -th nh t là M gi m b t đ n đ n đ r i ch m đ t h n vi n-tr cho Vi t-Nam C ng-Hòa.

Sau v Vi t-C ng t ng-t n-công T t M u-Thân năm 1968, ho t đ ng c a Quân-L c cũng nh c a Đ c-C nh gia-tăng t i đ a; do đó, s cán-b , b -đ i, và c -s đ ch b b t cũng gia-tăng r t nhi u. Chính-Quy n ph i xây-c t thêm tr i t m giam o m i T nh, m t s tr i giam thu c Trung- ng, và m t tr i t p-trung t i m i Vùng Chi n-Thu t, đ gom l i các ph n-t nguy-hi m đ c đ a t các T nh v . Th t ra, trách-nhi m c a Ngành Đ c-C nh ch gi i-h n trong vi c b t hung-th và nghi-can, đ i-u-tra, l p h -s truy-t tr c y-Ban An-Ninh, ho c chuy n n i-v qua Tòa Án Quân-S Mt Tr n; còn thì ch đ ich-thân t m gi m t s ít đ i-t ng đ c-bi t trong m t th i-gian ng n c n-thi t cho vi c h i cung ho c xây-d ng thành m t-viên, t i Trung-Tâm Th m-V n là n i h i đ các đ i-u-ki n tiêu-chu n t i-thi u đ c s c -v n và y m-tr tr c-ti p c a các chuyên-gia Hoa-K . Ngoài ra, ch -đ giam-gi và đ i-x tr c khi thành-án thì thu c ph n đ m-trách c a các Tr i T m Giam o phía S c-Ph c c a B Ch -Huy C nh-L c, Trung-Tâm C i-Hu n thu c B N i-V , ho c Tr i Giam Tù-Binh C ng-S n Vi t-Nam thu c B Qu c-Phòng; và sau khi thành-án thì do T ng-Nha C i-Hu n ho c B T ng Tham M u qu n-lý và ki m-soát cho đ n ngày các đ ng-nhân đ c tr t -do.

Tuy th , Ngành Đ c-C nh v n là cái đích chính c a m i s ch -trích liên-quan đ n tù và tr i giam. Do đó, Ngành Đ c-C nh b đ t trong m t tình-tr ng ti n/thoái l ng-nan. M t m t thì h ng ch u ph n l n đ -lu n công-kích là ch -đ có quá nhi u tù và tr i giam: tr i giam thì thi u ti n-nghi, mà tù thì b ng c-đ i, th m-chí ti ng lóng “b nh t chu ng c p”, là m t hình-th c k -lu t áp-d ng o đầu ngoài Ngành Đ c-C nh, cũng b đ ch sai và hi u l m m t cách có ác-ý là tù b nh t chung chu ng v i c p. M t m t thì ph i rút ng n th i-gian đ i-u-tra, l p h -s ; riêng t i Trung-Tâm Th m-V n thì ph i đ i tr c các tr i giam khác v vi c: tăng thêm th c ăn; tr thêm c a s ; tăng thêm h -th ng ánh sáng và v -sinh, y-t ; gi m b t s ng i giam chung trong m i phòng – nghĩa là tăng thêm phòng giam, nh ng đ ng-th i l i ph i gi m b t t ng-s

phòng giam!

Tình-hình chung đợc đợc t đợc i sợ ki m-soát thợc ng-xuyên và bợc t-thợc n cợa vô-sợ tợc -chợc c và nhân-vợc t: trong Chính-Quyợc n thì ngoài các Thanh-Tra nợc i-bợc tợc cợp Vùng lên đợc n cợp Trung-Tâm ng còn có Biợc n-Lý, các phái đoàn Viợc n Giám-Sát, Dân-Biợc u, các cợc -quan Y-Tợc , Xã-Hợc i, v.v...; ngoài Chính-Quyợc n thì có các tu-sợ thuợc mợc i giáo-hợc i, các hợc i-đoàn tợc -thợc n, các nhà báo, v.v..., chợc a kợc áp-lợc tợc các nhóm tranh-đợc u, nhợc “Phong-Trào Đòi Cợc i-Thợc n Chợc -Đợc Lao-Tợc”, v.v...

Cặng nhợc t là vào cuợc i năm 1972, giai đợc n chuợc n-bợc gợc p rút cho Hiợc p-Đợc nh Paris 1973, Chính-Quyợc n Trung-Tâm ng trừ-liợc u giợc m bợc t trợc i giam bợc ng cách đợc cợa, hoợc c bợc bợc t mợc t sợc phòng, và giợc m-thợc u tù bợc ng nhiợc u cách: chợc giợc lợc i mợc t sợc can-phợc m quan-trợc ng và nguy-hợc m nhợc t, còn thì trợc tợc -do cho nhợc ng cá-nhân đợc c sợc bợc o-lãnh cợc a thân-nhân là công-chợc c hoợc c sĩ-quan cao-cợc p cợa Viợc t-Nam Cợc ng-Hòa; cho nhợc ng phợc n-tợc có khai-báo thợc t-thà đợc c hợc ng quy-chợc hợc i-chánh-viên; chuyợc n nhợc ng cán+cợc hoợc t đợc ng có vũ-trang qua điợc n tù-binh đợc trao trợc cho đợc i-phợc ng; phóng-thích, nhợc ng chợc đợc nh cợc -trợc, mợc t sợc đợc ng nhợc ng cợc u-can, cợc u-cán có tiợc n-án tiợc n-tích hoợc t đợc ng cho Viợc t-Cợc ng, tuy không hợc i đợc yợc u-tợc đợc bợc kợc t tiợc i giam lâu nhợc ng bợc xét thợc y có hợc i cho an-ninh chung, và nhợc ng cán-binh tuy xin ra hợc i-chính nhợc ng tránh né khai-báo và có chợc -đợc u là trá-hàng, v.v...

Ngoợc i-trợc các tù-nhân đang còn thợc -án và các tù-binh đang chợc đợc c trao trợc cho bên kia, tợc t cợc các thành-phợc n trên đợc u là đợc i-tợc ng cho Ngành Đợc c-Cợc nh giám-thợc , theo dõi, và nợc u cợc n thì đợc ng-đợc u. Nhợc ng Ngành Đợc c-Cợc nh lợc i không đợc c hợc i ý-kiợc n vợc nợc i chợc đợc nh cợc -trợc cho các đợc i-tợc ng này.

Thợc i-gian đó, nhiợc m-sợ cợc a tôi là Vùng II. Mợc t hôm, trong mợc t buợc i hợc p cợc a Bợc Tợc -Lợc nh Quân-Khu II, tợc i Nha Trang, Phó Tợc -Lợc nh là Đợc i-Tá Nguyợc n Cợc t, chợc -tợc a, đã ra lợc nh cho Bợc Tham-Mợc u thuợc quyợc n hợc i-yợc vợc i các Tợc nh-Trợc ng đợc chợc n mợc t Tợc nh trong Quân-Khu làm đợc a-hợc t chợc -đợc nh cợc -trợc chung cho tợc t cợc các cợc u-can, cợc u-cán và hợc i-chánh-viên đợc c-biợc t nói trên tợc p-trung vợc tợc các Tợc nh và Thợc -Xã khác khợc p Quân-Khu.

Bợc Tợc -Lợc nh Quân-Khu II không mợc i Bợc Tợc -Lợc nh Cợc nh-Lợc c Vùng II cùng đợc buợc i hợc p này.

Bợc n-thân tôi vợc n có nhợc ng quan-hợc công-vợc chợc t-chợc vợc i các sĩ-quan cao-cợc p đợc ng đợc u

các cá-quan Quân-Báo và Quân-An cáp Quân-Đoàn và Quân-Khu, nên tuy không đác mái đán nháng tôi ván lái-dáng điáu đó đá đán đá các buái háp nái-bá cáa há mái sáng sá mái Bá Tá-Lánh Quân-Đoàn/Quân-Khu. Qua viác làm cáa Bá Tá-Lánh Quân-Khu II, tôi tháy rõ là Trung-Tiêng muán thay thá các trái giam háu-hình, mà đián-tích chá xáp-xá mát ô phá, báng nháng trái giam vô-hình, mà sác cháa là lĩnh-thá cáa cá mát Tánh, vô ván ráng lán hán. Bián-pháp y chác-chán sá bá đá-pháa đá-đái hán, nhát là bái giái truyán-thông nác ngoái, tai-hái vô cùng cho chá-đá Mián Nam. Không thá im-láng đáng-tình, tôi đã đáng lên phát-biáu ý-kián: “Tôi tin là sá không có mát Tánh-Tráng nào, náu thát-sá là Tánh-Tráng, mà lái thuán nhán cho Tánh mình trá thành mát đáa-pháng quán-thúc tù.” Đái-tá Cát bát-bình, nhìn tháng mát tôi: “Anh táng là tôi không tráng-phát đác các Tánh-Tráng nào không tuân lánh cáa Quân-Khu sao?”

Cũng nhá phán đáng các nhà lãnh-đáo cáp quác-gia, ông quan-niám mái Tánh-Tráng chá là mát Tiáu-Khu-Tráng, nên láy con mát quân-sá mà nhìn chính-sá, và áp-đát mánh-lánh hành-pháp báng ká-luát nhà binh.

Sau khi nghe ý-kián cáa tôi qua thông-dách-viên, các viên-chác cao-cáp trong Bá Tá-Lánh Cá-Ván Quân-Sá và Vián-Trá Kinh-Tá cáa Hoa-Ká đã đáa ngón tay cái cháa lên trái vá phía tôi mà gát gát đáu. Tháy thá, tôi không nói gì thêm.

Sau đó, không có Tánh nào đác chán làm lĩnh-thá quán-thúc tù chính-trá cho toàn Vùng II.

Bián-pháp áp-dáng tá đó cho đán sau ngày đã có Hiáp-Đánh Paris là cho trá vá quê cũ, ngángái nào làng náy, cá-trú cá-đánh và hán-chá đi lái, các cáu-can cáu-cán và hái-chính-viên đác-biát mà tin-tác tình-báo cũng nhá nhán xét cáa các giái-chác Cái-Huán thuác Bá Nái-Vá và Phác-Hoát thuác Bá Chiáu-Hái đã xáp vào loái “mìn ngáy-trang”, “khá-nhác-ká”, cháa cho phép tá-do hoàn-toàn. Tùy theo sá xáp loái, các phán-tá y phái đán trình-dián mái tháng, mái hai tuán, hoác mái tuán, tái Phòng Đác-Cánh Quán sá-tái; tái đây, nhân-viên chuyên-trách có láp mát cuán sá, đá các đáng-nhân khi đán thì ghi tên, tuái, đáa-chá, ngày giá đán trình-dián, và ký tên vào, làm báng-cháng đã đác kiám-soát đá láu há-sá.

Tái Vùng I, tin-tác nái-tuyán cho biát có mát sá phán-tá thuác đián nói trên đã tái-hoát-đáng cho Viát-Cáng. Tôi lián đích-thán đán thá mát sá Xã thuác Tánh Quáng-Nam đá tìm hiáu tái chá xem sao.

Vì vì c trình-di n: có mọt s ng i liên-h đã ăn nên làm ra, họ c đã trở thành đ ng-viên quan-tr ng c a Vi t-Nam Qu c-Dân Đ ng, không còn đ n trình-di n t i Phòng Đ c-C nh Qu n hoặc Cu c C nh-Sát Xã n a, mà chính nhân-viên h u-trách ph i mang s đi tìm, b t-c ở đâu, lúc nào, có khi g p r i mà còn ph i ch ch c, đ đ c đ i-t ng ký-ch vào s trình-di n, cho có hình-th c là đã ki m-soát h r i.

Vì vì c ch -đ nh c -trú và h n-ch đi i: dân-chúng đ c t -do đi i và c -trú; tr m t ít tr ng-h p đ c-bi t, C nh-Sát không soát xét t khai gia-đình; C nh-Sát cũng ít ph i-h p công-tác v i Xã-Tr ng. Do đó, có mọt s ph n-t nguy-hi m đã r i khi i đ a-ph ng; h đ c các Ch -T ch y-Ban Hành-Chánh Xã nguyên-quán c p gi y phép cho chính-th c ra đi, nh t là vào các th -xã, đ c-bi t là vào Đà N ng, là nh ng n i h b c m đ n, đ thoát kh i s ki m-soát c a c -quan an-ninh và đ tái-ho t-đ ng sau khi đã đ i vùng. Lúc đ u thì ít, v sau thì càng ngày càng nhi u.

C mọt v n-đ h -tr ng nh th , mà m y năm tr i không ai hay bi t gì.

Vi c Dân Quê B Làng Đi Theo Vi t-C ng

Vào kho ng cu i năm 1973, trung-bình vài tháng m i có mọt vài thanh-nam mi n quê v ng nhà lâu ngày; đ i u-tra thì đ c bi t h đã lén-lút vào r ng theo c ng-quân.

Tôi cũng cho i p b ng th ng-kê h ng tháng v s -ki n này thì th y con s m i ngày mọt gia-tăng.

Cũng nh đ i v i các v n-đ khác, tôi ra i nh cho c p đ i ghi-nh n, báo-cáo, i p b ng th ng-kê, r i so-sánh m c-đ và c ng-đ tăng/gi m th nào, không ph i ch đ bi t suông mà thôi. Tôi đã ch -th cho các S Đ c-C nh T nh trình lên T nh-Tr ng s -t i v i đ -ngh có bi n-pháp ngăn+tr ng. Tôi cũng đã trình lên T -L nh Quân-Khu, đ ng-th i trình lên T -L nh Đ c-C nh Trung ng, đ các n i này trình t p lên cho T ng-Th ng đ c bi t v v n-đ này.

V ph n C nh-L c thì t i m i Xã cũng nh m i Ph ng đ u có mọt Cu c C nh-Sát, nh ng ch là C nh-Sát S c-Ph c, ki m-soát v -sinh, đ i u-khi n i u-thông, ki m-tra dân-s , ch p-lý các v vi-ph m lu t-l hình-s và th -l hành-chánh hi n-hành. Đúng ra thì h cũng có b n-ph n ngăn-ch n không đ ng i dân t vùng Qu c-Gia di-chuy n qua vùng c ng-s n, vì là

vi-phạm quy-định hành-chánh; nhưng phần lớn họ chỉ giữ i-hỏi n nhiêm-vọng trong việc
thành-thoại xét hỏi giữ y tế nhưng ngườ i khỏ -ngghi, còn nhưng gì nhưng ngày có liên-quan đở n
cả ng-sở n, tở c là chính-trở , thì họ phó mả c cho Ngành Đở c-Cở nh đở m-đở ng. Vở y mà
Trung-Tâm ng không thiở t-lở p cở -cở u Đở c-Cở nh xuở ng thở u cở p Xả, mả c dù Viở t-Cở ng tở xở a đã
biở t xây-dở ng cở -sở tở cở p Tở Tam-Tam leo lỏ n lên cở p Khỏm Thỏn, trong tở ng Xả mỏ t, rỏ i tở n
lên cở p cao hỏ n.

Đở đở i-phỏ vở i Viở t-Cở ng ở cở p Xả, Bở Tở -Lỏ nh Cở nh-Lỏ c Quở c-Gia chỏ -đở nh Trỏ ng
Cuở c Cở nh-Sát Xả kiêm-nhiở m đở i-diở n Ngành Đở c-Cở nh tở i đở a-phỏ ng mình; nhưng họ u họ t
các viên-chỏ c này không am-thỏ o, mà cũng không ham-thỏch, công-tác chính-trở và phỏ n-gián,
vỏ lỏ i không có nhân-viờn đở c-trách tở i Cuở c đở giữ phỏ n-hành chuyên-mỏn, nên tuy có
đở i-diở n mà cũng gỏ n nhỏ không. Dù theo lý-thuyở t thì mỏ i Cuở c đở u có mỏ t vài nhân-viờn
phỏ -trách Chỏ ng-Trởnh “Phỏ ng Hoàng”, xem nhỏ đở đở ng-đở u vở i Viở t-Cở ng, nhưng trên
thỏ c-tỏ thì đa-sỏ các nhân-viờn này chỏ là nhưng ký-sỏ vắn-phỏng, lỏ y tài-liỏ u tở y-Ban
Phỏ ng-Hoàng Quỏ n, họ u họ t do Ngành Đở c-Cở nh cung-cỏ p, đở lỏ p hỏ -sỏ , thỏ ng-kỏ , biỏ u-đỏ ,
vỏ tình-hình hỏ -tỏ ng cở -sỏ đở ch, chỏ đở thuyở t-trởnh mỏ i khi có phỏi-đỏn đở n thanh-tra hoỏ c
mang đở hỏ p, chỏ hiỏ m khi tở mình thu-thỏ p tin-tỏ c hoỏ c tở mình tìm bở t tên Viở t-Cở ng nào.

Vỏ phỏ n chính-quyở n Xả thì tuy có mỏ t y-Ban Hành-Chánh nhưng nhiỏ u nỏ i mỏ i viỏ c
đở u do mỏ t mình Xả-Trỏ ng nỏ m trong tay. Thỏ t ra, các vỏ n-đỏ quan-trở ng đở u do chính-quyở n
Quỏ n chỏ -trỏ. Xả-Trỏ ng chỏ đỏ hỏ p, đỏ lỏ , ký các loỏ i hỏ -sỏ chỏ ng-thỏ ; cũng có nỏ i thì lỏ p
danh-sách nhỏ n tở n trỏ -cỏ p di-tỏ n, bỏ i-thỏ ng thiở t-hỏ i chiỏ n-tranh, v.v... Họ u họ t Xả-Trỏ ng
đở u không quan-tâm đở n viỏ c dân làng bỏ trỏ n theo đở i-phỏ ng; nhưng, dù có bỏ n lòng thì cũng
không làm gì đở c, vì không có lỏ c-lỏ ng, không chỏ -huy đở c Cở nh-Sát hay Nghỏa-Quỏn.
Đa-sỏ Xả-Trỏ ng chỏ có mỏ t trong Xả vào ban ngày, còn ban đở m thì vỏ ngỏ ở quỏ n-lỏ hoỏ c
tỏ nh-lỏ cho đở c an-toàn.

Trong tình-trở ng chiỏ n-tranh, nỏng-cỏ t cả chính-quyở n Xả là mỏ t trung-đỏ i Nghỏa-Quỏn,
do mỏ t hỏ -sỏ-quan thuỏ c Chi-Khu biỏ t-phỏi đở n chỏ -huy. Lỏ c-lỏ ng quân-sỏ này canh gác mỏ t
sỏ yỏ u-đỏ m vào ban đở m. Tỏ năm 1973, Quân-Lỏ c thành-lỏ p thêm mỏ t tở -chỏ c lỏnh-thỏ cở p
Xả, gỏ i là Phỏn-Chi-Khu, do mỏ t sĩ-quan chỏ -huy đở n-vỏ Nghỏa-Quỏn nỏ i trên. Phỏn-Chi-Khu
hỏ u nhỏ là mỏ t vắn-phỏng tham-mỏ u hỏ n là mỏ t bỏ chỏ -huy hành-quỏn. Và không phỏ i
Phỏn-Chi-Khu- Trỏ ng nào cũng ở lỏ i tở i Xả vào ban đở m.

Phỏn-Chi-Khu- Trỏ ng, có lỏnh đỏ i quyở n, trỏ thành mỏ t thỏ -lỏ c mâu-thuỏ n vỏ i
Xả-Trỏ ng. Trong mỏ t đở i-hỏ i Phỏn-Chi-Khu thuỏ c Quân-Khu I tở i Trung-Tâm Huỏ n-Luyỏ n
Nghỏa-Quỏn Hòa-Cỏ m, ở ngoỏ i-ỏ Đỏ-Nỏ ng, do Tỏ ng-Thỏ ng Nguyỏ n Vắn Thiỏ u chỏ -tỏ a, nhiỏ u
Phỏn-Chi-Khu- Trỏ ng đã chỏ -trỏch các Xả-Trỏ ng là giỏ-yỏ u, hỏ c-lỏ c thỏ p, thiỏ u nỏng-đỏ ng,

v.v... trong lúc không có mọt các Xã-Trâm ng. Tâm-Thâm ng Thiêu đã gởi ý cho các Phân-Chi-Khu- Trâm ng kiêm-nhiệm Xã-Trâm ng thay thế các ngườ i này. Báo-chí đã tâm ng-thuật cái nhieu mà cã a Đ i-S Hoa-K , và đăt câu hỏi: tâm ng-thâm ng nghĩ gì khi đòi xóa bỏ tâm-cách dân-cã cã a Xã-Trâm ng, là nhân-vật đăt c dân bỏ vào H i-Đâm ng Xã và H i-Đâm ng này cã ra, trong lúc H i-Đâm ng Xã là mọt đăt n-v dân-cã c-b n trên đăt ng dân-ch -hóa đăt còn ti n t i b u-c Qu n-Trâm ng, Tâm-Trâm ng, Thâm-Trâm ng, là các cã p còn l i trong hâm-thâm ng Chính-Quy n Qu c-Gia?

Dân làng bỏ theo Vi t-Câm ng là mọt căn bản truy n-nhiệm. Chính-Quy n đã không ngã a b n mà cũng không chã a b n đúng cách. Châm-đăt không chã u nhìn thãm y nhâm ng nguyên-nhân đăt mọt ni m tin cã a ngườ i dân, và cũng không chã u chã n nhâm ng phãm ng-sách thích-âm ng đăt khô-phãm c l i ni m tin y, vì đã đăt quân-s lên trên chính-trâm và dân-s , cã sau khi tình-hình đăt nãm c đã mãm v n-h i cho thâm đăt đăt u quân-s đăt c bâm-sung thêm bâm ng thâm đăt u-tranh chính-trâm trâm c đ i n v i k thũ. V n-đăt này đã vãm t lên trên khâm-năng và trách-nhiệm cã a mọt Tâm-Lâm nh Quân-Khu, tâm Chính-Quy n Vùng, đăt c-bi t là tâm ng Trâm ng, viên tâm ng biên-thùy không có tham-vâm ng chính-trâm nên gi i-h n cái nhìn trong con mọt nhà binh.

Riêng tâm i Vùng I, vào nhâm ng tháng cũ i-cùng cã a Vi t-Nam Câm ng-Hòa, trung-bình mãm i tháng đã có hâm ng chãm c v dân làng bỏ vùng Qu c-Gia vào râm ng núi sâm ng v i Vi t-Câm ng: không còn l i-tâm tâm ng ngườ i lâu lâu lén-lút mọt l n, mà là cã gia-đình, nhi u gia-đình đăt ng lo t, công-khai chuy n-nhãm ng nhà đăt và thanh-toán tài-s n, n-ào chu n-b , và ngang-nhiên kéo đi, cã giã a ban ngày, trãm c mọt các cãm-cãm u chính-quy n và đăt n-v quân-l c tâm hãm ng-thôn.

Trong các bu i hãm p tâm i Quân-Khu, các cãm p lãnh-đăt o không đăt-cãm p gì đăt n các v n-đăt then-chãm t mà tôi đã nêu ra nhâm trên.

Dù phía Vi t-Nam có cãm giãm kín trong nãm i-b , nhâm ng chãm c gì phía Hoa-K đã không nãm m đăt c nhâm ng đ i m khuy t/nhãm c đó trong sách-lãm c và thãm c-lãm c cã a Đâm ng-Minh mình...

(trích tâm cu n sách hãm i-ký “Vãm Vùng Chi n-Tuy n” cã a Lê Xuân Nhu, do nhà Văn Nghãm nam Cali xu t-b n vào năm 1996 – ISBN: 1-886566-15- 1)

Tác Giả: Lê Xuân Nhuĩn

Thứ Hai, 28 Tháng 6 Năm 2010 09:23
